

Bülent Alırza

Direktör, TEPAV ABD Enstitüsü

Seda Kırdar¹

Araştırmacı, TEPAV ABD Merkezi

İLK BAŞKANLIK TARTIŞMASINI OBAMA’NIN KAYBETMESİ SEÇİMLERİ NASIL ETKİLER?

İlgili Amerikalılar 3 Ekim 2012 gecesi Cumhuriyetçilerin adayı Mitt Romney ve Başkan Obama arasındaki ilk canlı başkanlık tartışmasını izlemek için televizyonlarının karşısına geçtiler. İlk tartışmanın konusu iç politikaydı. Obama ve Romney, 6 Kasım seçimine kadar 16 Ekim’de ve 22 Ekim’de olmak üzere iki kere daha karşı karşıya gelecekler. 11 Ekim’de ise Başkan Yardımcısı Joe Biden ve Romney’nin başkan seçilmesi halinde yardımcısı olarak belirlediği Paul Ryan karşı karşıya gelecek.

ABD’deki başkanlık seçim tartışmaları, adayların seçimden önce kendilerini seçmenlere anlatmaları için önemli bir fırsattır. Seçime bir ay kala yapılan bu canlı yayın tartışmalarının her birinde bir ya da iki konu belirlenir. Adaylar ya oturarak, ya da kürsü önünde, tartışmayı yöneten moderatörün sorularını, kendilerine verilen süre içinde etkili bir şekilde cevaplamaya çalışırlar. Birbirlerine de cevap verebilecekleri ve söylenenlere yorum yapabilecekleri bu tartışmalar, ABD seçimlerinin vazgeçilmez bir parçasıdır. Tartışmanın ertesi günü ise bütün medya ve köşe yazarları adayların performanslarını değerlendirirler.

4 Ekim’de de böyle oldu. ABD medyası, haberlerinin büyük bir kısmını başkanlık tartışmasına ayırdı. Gazeteyi eline alan ya da haber sitelerine göz atanlar ise, yapılan yorumlardan, Obama’nın çok daha iyi olabileceği, Romney’nin performansının ise beklenilenden daha iyi olduğu değerlendirmesini okudular.

¹ <http://www.tepav.org.tr/tr/ekibimiz/s/1195/Seda+Kirdar>

Gerçektende, vergilendirme, bütçe açığı ve sağlık hizmetlerine odaklanılan 90 dakikalık başkanlık tartışmasında Romney kendinden emin, Obama ise yorgun ve tereddütlü bir tavır sergiledi. Başkanlık tartışmasını, multi milyoner Romney’nin son bir ayda, "yüzde 47 oranındaki Amerikalı’nın gelir vergisini ödemediği ve her şeyi yönetimden beklediği," Meksikalı doğsaymış Latin kökenlilerin oylarını toplayarak başkan olabileceği esprisi ve eşinin bindiği uçaktaki küçük çaplı sorun ile ilgili uçaktaki pencerelerin açılmamasını anlayamadığını ve

bunun gerçekten bir sorun olduğunu söylemesini duyduktan sonra, pek çok izleyici, Romney’den yeni bir gaf duyma beklentisiyle izledi. Ancak Romney’nin 90 dakika boyunca gösterdiği enerjik performans hemen herkesi şaşırttı. Hitap yeteneğinin çok güçlü olduğu bilinen Obama ise ard arda sıraladığı uzun ve karışık cümlelerle, isteksiz ve bıkkın bir görüntü sergiledi. Başkanlık tartışmasının hemen ardından CNN/ORC International’ın yaptığı ankete göre tartışmayı izleyenlerden %67’si tartışmayı Romney’nin kazandığını düşünüyor. Obama’nın performansını beğenenlerin yüzdesi ise 25’te kaldı.

Peki ABD’deki seçimler öncesi bir gelenek haline gelen başkanlık tartışması anketlere nasıl yansiyabilir?

Genel kanı, ABD Başkanlık seçimine bir ay kaldığından, seçmenlerin çoğunun oy tercihlerinin şimdiden belli olduğu, bazı eyaletlerin de oylarını erkenden kullanmaya başladıklarını göz önüne alırsak, başkanlık tartışmasının seçmen üzerinde çok büyük bir etkisinin olmayacağı yönündedir. Gerçekçi olmak gerekirse, siyasete çok da yakın olmayan Amerikan halkı arasında başkanlık tartışmasını izlemek 3 Ekim gecesinin aktiviteleri arasındaki ilk tercih değildir. Ancak bu sefer, ilk başkanlık tartışmasının seçim anketlerine etkisi, beklenilenden farklı bir sonuç doğurdu.

İlk başkanlık tartışmasından bir gün önce son anket sonuçlarına baktığımız zaman, Gallup seçim bugün olsa Obama’nın oyların %49’unu, Romney’nin ise %46’sını alacağı sonucunu gösteriyordu. 10 Ekim itibariyle ise Gallup, Obama’ya desteğin %47’ye indiği, Romney’e olan desteğin ise %49’a çıktığını açıkladı. Kamuoyu araştırmalarını en yakından takip eden RealClear Politics’in, yapılan anketleri ortalama aldığı sonuçlarına göre ise 4 Ekim’de, Obama %48.4 destekle önde giderken, Romney’e olan destek %47 gözüküyordu. 10 Ekim itibariyle ise Romney Obama’yı 0.7 puanla geçti ve Romney %48’e yükselirken, Obama %47.3’e geriledi.

Seçimin kaderini belirleyecek en önemli etkenlerden biri olan “değişken eyaletler”in (swing states) seçim anketleri de, genel anketlerden çok farklı bir tablo sergilemiyor. RealClear Politics’e göre, 3 Ekim’de Ohio’da Obama’ya olan destek %49 iken, 10 Ekim’de %47,8’e düştü. Romney ise Obama ile arasındaki farkı kapatarak, kendisine olan desteği %43.5’ten, %47’ye çıkardı. Virginia’da da Romney, başkanlık tartışmasından önce kendisine olan %44.3’lük desteği, %46,8’e çıkarmayı başardı. “Değişken eyaletler”in en önemlilerinden biri olan Florida’da ise Romney’e olan destek 3 Ekim tarihinde %45.8 iken, 9 Ekim itibariyle Romney, Obama’yı 0.7 puan ile geçerek %48’e yükseldi. Bu sonuçlardan da bir çıkarım yapmamız gerekirse, Başkanlık seçimlerinin şu an itibariyle baş başa gittiğini ve adayların kamuoyu nezdinde bir fark yaratabilmek için bundan sonra daha da kıyasıya bir mücadeleye gireceklerini söyleyebiliriz.

ABD genelinde yapılan bu anketler böyle kritik bir tabloyu yansıtırken, dikkatler 16 Ekim’de Obama ile Romney arasında olacak ikinci başkanlık tartışmasına odaklanmış durumda. Bu tartışmanın ana konuları son günlerde kızışan dış politikanın yanı sıra iç politika olacak.

8 Ekim’de Romney, Virginia Askeri Enstitüsü’nde dış politika yaklaşımının ana hatlarını açıkladığı önemli bir konuşma yaptı. Konuşmasının büyük kısmında, odak noktası Orta Doğu’ydu. Konuşmasına ABD’nin Bingazi Konsolosluğu’nda Büyükelçi Chris Stevens dahil 4 kişinin öldürüldüğü olayla

başlayan Romney, “ulusumuz tekrar saldırıya uğramıştır.” dedi. Libya’daki saldırının tek başına algılanmaması gerektiğini, Orta Doğu, Afrika ve Asya’daki ABD Büyükelçiliklerinin de radikallere hedef olduğunu vurguladı. Bingazi ile 11 Eylül saldırısı arasında bağlantı kuran Romney, Obama’ya “geriden liderlik” (leading from behind) yapmaktansa, ABD’nin geçmişte olduğu gibi, “tarihi şekillendirmek” için gücünü kullanması gerektiğini söyledi. El Kaide’nin Irak’ta tekrar güçlenmesine işaret eden Romney, Irak’ta demokrasinin zayıfladığını ve şiddetin arttığını söyledi. Romney, Suriye krizi ile ilgili olarak da liderlik eksikliğinden bahsetti. Müttefik Türkiye’nin de saldırıya uğradığını söyleyen Romney, ABD ile aynı değerleri paylaşanlara, Esad’ı yenibilmeleri için gerekli olan silahların temin edilmesi gerektiğini söyledi. Bunun, nükleer silah sahibi olmaya çok yaklaşan İran’a karşı da stratejik bir hamle olacağını söyleyen Romney, başkan olduğu taktirde İran’a karşı daha kararlı, İsrail’e daha yakın ve terörle mücadelede daha etkin bir siyaset izleme sözü verdi. NATO müttefiklerine de gayri safi milli hasıllarının en az %2’sini savunmaya harcama taahhütlerini tutma çağrısında bulundu.

16 Ekim’de gerçekleşecek 2.başkanlık tartışmasında Romney’nin, Obama’ya karşı bu görüşleri savunması beklenmelidir. Bu durumda da en güçlü olduğu alan olarak görülen dış politikada da Obama, savunmaya zorlanacaktır. Mayıs 2011’de Usame bin Ladin’in öldürülmesini canlı yayında dünyaya bizzat açıklayan ve bu konuyu dış politikadaki başarısının en önemli simgesi olarak kullanan Obama’nın, bu ikinci başkanlık tartışmasında oldukça sıkışmasını bekleyebiliriz.

Başkanlık seçimlerini belirleyen en önemli etkenin ekonomi olduğunu göz önünde bulundurursak, Ocak 2012’de %8.5 olan işsizliğin, ilk başkanlık tartışmasından hemen sonra %7.8’e düştüğünün açıklanması, Obama’yı rahatlatılabilir. Borsa performansı, Gayri Safi Milli Hasıla ve tüketici fiyatları gibi ekonomik göstergelerde görülen nispi düzelmelerin de katkısıyla Obama’nın performans desteği %49 civarında seyretmekte. Ancak bu oran daha önceki seçimlerde ikinci dönem için yarışan başkanların gerisinde. Bugüne kadar performans destek oranı %50 veya üzerinde olan hiçbir başkanın ikinci dönem seçimlerini kaybetmediği dikkate alındığında, Obama’nın bu yüzdenin altında olması belirleyici olabilir.

Yapılan kamuoyu yoklamalarını Washington Post için değerlendirmekte olan George Washington Üniversitesi’den Danny Hayes’in de, TEPAV ABD Merkezi’ndeki 4 Ekim tarihli konuşmasında söylediği gibi “Eğer iyimserseniz, Obama’nın %49 civarında seyrettiğine mutlu olursunuz. Eğer kötümerseniz, %50’nin altında olmasından endişe duyarsınız.”

İlk başkanlık tartışmasının etkileri kesinlikle Romney’nin lehine. Önümüzdeki günlerde anketlere yansıyan bu sonuçların kalıcı mı yoksa geçici mi olacağını göreceğiz. Cumhuriyetçiler anketlerde Obama’yı yakalamanın sevincini yaşarken, Demokratlar ise, 16 Ekim’deki ikinci başkanlık tartışmasında, Obama’nın kaptırdığı topu alarak, Romney’nin kalesine bir gol atmasını bekliyor olacaklar.